

OCENJUJEMO

Gledališče

Nebojša Pop Tasić:
Zakaj ptiči pojejo
SNG Nova Gorica

★★★★★

V *Zakaj ptiči pojejo* se od prvega do zadnjega krika sostanovanci s predsednikom hišnega sveta na čelu sprašujejo, kaj se sliši, kaj je motnja, ne da bi si na to odgovorili: njihova latentna in samo včasih osvobodjena tesnoba in ubitost, zato tudi podnaslov *Komedija o žalosti*. Vendar ne gre za do konca razvito komedijo; bolj kot za smešne ali osmešene gre za ubite značaje, za sosesko kot izsek iz sveta, v katerem živijo ljudje mimobežno in bolj ali manj osamljeno, hkrati pa ta dejstva potlačujejo. Bolj kot na komedijsko se Tasić, kot v svojih mariborskih časih, naslanja na kabaretno tradicijo, zato tudi izpostavljena vloga igralca, ki je mojster ceremonije, rezoner in gleduh dogajanja, okoli njega vozljajo izpovedi in situacije. Besedilo je sicer nepretenciozno, vendar je v njem nekaj grumovske oziroma goganske nedoločljivosti in predvsem patologija, od suicidalnosti do fetišizma in sosedske žlehtnobe opravljivosti, čeprav dogodek, trk avtobusa v prej še žive piščance zaradi samomorilke, ne umanjka; nekaj je spogledovanja z ludistično komedijo tipa Jovanovičeve *Znamke*, *nakar še Emilija*, le da so nastopi in izstopi protagonistov bolj ohlapni, manj kompaktni. Napol kot h kabaretu v stišani in otopeli legi so k besedilu pristopili

tudi ustvarjalci z režiserko Yulio Roschina na čelu in ob dramaturški asistenci avtorja in Ane Kržišnik Blažica; igralca so spremenili v otožnega klovna in vse postavili na odrček sredi odra, ki ga zamejuje trikotni izsek prostora, iz katerega vstopajo v vloge igralci – scenografinja in kostumografinja uprizoritve je Vasilija Fišer, avtor glasbe pa Branko Rožman. Vse je samo še performativnost, preigravanje zgodb o lastnih življenjih in mestoma sprevrženih odnosih, ki prispevajo hrbtenico in vse skupaj začinijo. Samouprizarjanje kot način potlačevanja nelagodja in tesnobe; zato uprizoritev tudi ni humorna, kljub nastavkom, bolj stavi na fragmente, ki se zaradi postdramskega pristopa – in morda prevelikega odra za večinomoma intimne prizore – ne razvijejo in ne zaživijo polno. Z izjemami; Žiga Saksida kot v klovna oblečeni Igralec daje dogajanju mrakobno ježkovsko noto in je vse bolj artikuliran in premišljen v igranju, kot že v dopisovanju *Madame Bovary*, uspešne predstave podobne ustvarjalne ekipe, polno zaživijo nekateri čutni in perverzni odnosi med protagonisti, recimo med medicincema Marjuto Slamič in Vitom Weisom, nekaj je drastične kritike (tendenc) sedanjosti, recimo prekupčevanje z obstranci in kvarljivim človeškim mesom vobče, vendar se zaradi abstraktne nedoločljivosti uprizoritev razprši in izzveni v ugotovitev, naj bo namesto krika, podložena z absurdom in bedno človeško kondicijo, raje petje ptic, da ne rečemo umetnost in kreativnost.

MATEJ BOGATAJ